

**Uchwała nr III/35/2006
z dnia 7 marca 2006 roku**

**Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi
w sprawie opinii dotyczącej projektu budżetu Gminy Bielawy
na 2006 rok**

Na podstawie art.13 pkt.3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity z 2001 roku - Dz.U. nr 55, poz. 577 z późn. zm.) Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi:

- 1.Agnieszka Kamyczek Maszewska - przewodniczący
- 2.Danuta Kocemba - członek
- 3.Józefa Lucyna Michejda - członek

§ 1

Opiniuje **pozytywnie** z uwagami zawartymi w uzasadnieniu przedłożony projekt budżetu Gminy Bielawy na 2006 rok wraz z objaśnieniami oraz informacją o stanie mienia komunalnego.

Uzasadnienie

Projekt budżetu Gminy Bielawy na 2006 rok wraz z objaśnieniami i informacją o stanie mienia komunalnego opracowany przez Wójta Gminy przedłożono Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Łodzi Zespół Zamiejskowy Skierniewice w dniu 16 listopada 2005 r. W dniach 25.01 i 13.02.2006r doręczono do Regionalnej Izby Obrachunkowej autopoprawki do projektu budżetu.

Skład Orzekający rozpatrzył przedłożony przez Wójta Gminy Bielawy projekt budżetu Gminy na 2006 rok oraz informację o stanie mienia komunalnego wraz z autopoprawkami do projektu budżetu.

W wyniku analizy przesłanych dokumentów Skład Orzekający formułuje następujące uwagi:

1. Zapis w §8 projektu uchwały budżetowej należy zmienić na: „Zatwierdza się plan przychodów i wydatków GFOŚiGW” zgodnie z załącznikiem Nr 7 do projektu uchwały.
2. Należy dokonać zmiany zapisu §9 pkt 2 projektu uchwały budżetowej bowiem nowa ustawa nie posługuje się pojęciem niedoboru budżetu w ciągu roku.

3. W projekcie uchwały budżetowej winien się znaleźć odrębny paragraf – w którym ustalone zostaną dotacje dla:
 - a. podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych na zadania zlecone do realizacji w odpowiedniej wysokości, zgodnie z załącznikiem nr
 - b. niepublicznych przedszkoli, szkół i placówek oświatowo – wychowawczych w odpowiedniej wysokości, zgodnie z załącznikiem nr
 - c. inne w odpowiedniej wysokości, zgodnie z załącznikiem nr (nazwać – wskazać podmiot i podstawę prawną)
4. Należy w odrębnym paragrafie ustalić limit zobowiązań z tytułu zaciąganych pożyczek i kredytów oraz emitowanych papierów wartościowych na pokrycie:
 - 1) występującego w ciągu roku przejściowego deficytu (krótkoterminowe) w odpowiedniej wysokości
 - 2) na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań (długoterminowe) w odpowiedniej wysokości

Przypominamy również, że w budżecie jednostki samorządu terytorialnego uchwalanym na 2006 rok (podobnie jak w roku poprzednim) obowiązują ograniczenia wysokości deficytu wynikające z procedur ostrożnościowych i sanacyjnych zawartych w ustawie o finansach publicznych z których wynika, że **relacja deficytu każdej jednostki samorządu terytorialnego do jej dochodów jaka może być uchwalona w budżecie 2006 roku nie może przekroczyć 20% (ograniczenie to dotyczy również zmian budżetu dokonywanych w trakcie roku budżetowego 2006).**

Jednocześnie w załączniku do niniejszej opinii Skład Orzekający wskazuje na najistotniejsze zmiany, które zostały wprowadzone ustawą z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 249 poz.2104) i obowiązują od dnia 1 stycznia 2006 roku (zwanej dalej ustawą). Z uwagi na obowiązujące przepisy, które winny być uwzględnione przy uchwalaniu budżetu w 2006 roku, Gminy Skład Orzekający wskazuje na potrzebę dokonania zmiany treści projektu uchwały budżetowej Gminy w następujący sposób:

- w podstawie prawnej należy zamieścić m.in. art.165, 166 i 184 ustawy;
- należy określić limit zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek o których mowa w art.82 ust. 1 ustawy;
- uchwała budżetowa winna zawierać również upoważnienia dla Wójta do zaciągania zobowiązań;
 - a) na finansowanie wydatków, o których mowa w art.166 ust.1;
 - b) z tytułu umów, których realizacja w roku następnym jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania jednostki i termin zapłaty upływa w roku następnym;
- treść § 12 pkt 2 projektu winna zostać zmieniona w sposób uwzględniający postanowienia:
 - a) art.198 ustawy z którego wynika, że Wójt przedstawia Radzie Gminy i regionalnej izbie obrachunkowej informacje o przebiegu wykonania budżetu Gminy za pierwsze półrocze w terminie do dnia 31 sierpnia w szczególności

nie mniejszej niż w uchwale budżetowej, zakres i formę tej informacji określa Rada Gminy

- b) art.199 ustawy z którego wynika, że Wójt przedstawia, w terminie **do dnia 20 marca** roku następującego po roku budżetowym, Radzie Gminy i regionalnej izbie obrachunkowej sprawozdanie roczne z wykonania budżetu tej jednostki, zawierające zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności nie mniejszej niż w uchwale budżetowej. Sprawozdanie przedkładane przez organ wykonawczy obejmuje również wykaz jednostek budżetowych, które utworzyły rachunki dochodów własnych oraz zestawienie dochodów własnych i wydatków nimi sfinansowanych.

-
Skład Orzekający informuje, że organowi wykonawczemu przedkładane będzie także sprawozdanie roczne z wykonania planu finansowego jednostek kultury, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i innych jednostek posiadających osobowość prawną (poza spółkami prawa handlowego) w szczególności nie mniejszej niż w planie finansowym w terminie do dnia 28 lutego roku następującego po roku budżetowym (sprawozdanie to organ wykonawczy przedstawia Radzie Gminy do dnia 20 marca roku następującego po roku budżetowym). Jednostki te poza powyższymi sprawozdaniami będą składać także (organowi wykonawczemu) do 31 lipca roku budżetowego informację o przebiegu wykonania planu finansowego jednostki za pierwsze półrocze, uwzględniającą w szczególności stan należności i zobowiązań, w tym wymagalnych. Zakres i formę tej informacji określa organ stanowiący (por. art.197-199 ustawy).

Ponadto Skład Orzekający zwraca uwagę, że ustawą z dnia 17 czerwca 2005 roku o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz.U. nr 131, poz.1091) dokonano zmian w wymienionych ustawach. Zgodnie z **art. 28 ust. 1b** tej ustawy, z budżetów jednostek samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje dla państwowych instytucji kultury na zadania ważne z punktu widzenia regionalnej polityki kulturalnej, w tym dotacje na wydatki inwestycyjne. **W art. 79 ustawy o systemie oświaty dodano ust. 1c**, z którego wynika, że jednostki samorządu terytorialnego mogą planować w swoich budżetach wydatki, w tym wydatki inwestycyjne, na rzecz szkół i placówek artystycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Natomiast w dniu 29 lipca 2005 roku uchwalono ustawę o sporcie kwalifikowanym (Dz.U. nr 155, poz.1298). Ustawą ta wprowadzono istotne zmiany w ustawie 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej (art. 62) , jak również w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 67). Skład Orzekający zauważa, że przy realizacji zadań dotyczących upowszechniania kultury fizycznej i sportu przepisów działu II ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie nie stosuje się do klubów sportowych będących spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy o kulturze fizycznej(*por. art. 4 ust. 4 pkt 6 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*).

Skład Orzekający informuje również, że stosownie do postanowień art. 18 ust. 2 pkt 9 lit i ustawy o samorządzie gminnym, organ stanowiący ustala maksymalną wysokość poręczeń udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym, co stanowi podstawę do udzielenia przez organ wykonawczy poręczeń, pod warunkiem określenia w uchwale budżetowej łącznej kwoty poręczeń. Skład przypomina, że poręczenia są terminowe - art. 86 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (dawny art. 52 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych).

Opinię Składu Orzekającego o projekcie budżetu sformułowaną w niniejszej uchwale stosownie do dyspozycji normy sformułowanej w art. 181 ust.2 ustawy o finansach publicznych, organ wykonawczy jest obowiązany przedstawić, przed uchwaleniem budżetu organowi stanowiącemu.

Od opinii wyrażonej w niniejszej uchwale, na podstawie art.20 ust.1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych służy organowi wykonawczemu odwołanie do pełnego składu Kolegium.

Najistotniejsze zmiany wynikające z ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych:

- zmianie uległ zakres tytułów składających się na państwowy dług publiczny. Zgodnie z **art. 11 pkt 4** państwowy dług publiczny tworzą **również wymagalne zobowiązania:**

- a) wynikające z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądów lub ostatecznych decyzji administracyjnych,**
- b) uznane za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych, będącą dłużnikiem.**

- z **art. 24 ust. 2** wynika, że do przychodów własnych, zakładów budżetowych nie zalicza się dochodów z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze dotyczących składników majątkowych odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. Także stosownie do **art. 26 ust. 2** do przychodów własnych gospodarstwa pomocniczego nie zalicza się dochodów z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze dotyczących składników majątkowych odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

- w **art. 25 ust. 5** wyraźnie wskazano, że przekształcenie zakładu budżetowego w inną formę organizacyjno-prawną wymaga uprzednio jego likwidacji. Również z art. 27 ust. 4 wynika, że przekształcenie gospodarstwa pomocniczego w inną formę organizacyjno-prawną wymaga uprzedniej jego likwidacji.

- w **art. 30** jasno wskazano, że ze środków publicznych nie można tworzyć fundacji.

- nowa ustawa nie posługuje się pojęciem wydatków nieznajdujących pokrycia w planowanych dochodach oraz pojęciem niedoboru budżetu w ciągu roku.

Zgodnie z **art. 82 ust.1** Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów.

Stosownie do ust. 2 tego przepisu zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe, z przeznaczeniem na cel, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, podlegają spłacie lub wykupowi w tym samym roku, w którym zostały zaciągnięte lub wyemitowane.

- stosownie do **art.83 ust. 2** w przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, organ wykonawczy tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych.

- z postanowień **art. 167 ust. 2 pkt 5** i **art. 175** wynika, że uszczegółowione zostały zasady udzielania pomocy innym jednostkom finansów publicznych. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być udzielona pomoc finansowa innym jednostkom samorządu

terytorialnego w formie dotacji celowej albo pomoc rzeczowa. Podstawą przekazania środków na realizację pomocy, jest umowa określająca przeznaczenie i zasady rozliczenia środków. Pomoc rzeczowa lub finansowa określona jest przez organ stanowiący odrębną uchwałą.

- w świetle zapisów nowej ustawy, w zakresie wskaźnika odnoszącego się do obciążenia budżetu z tytułu spłat zobowiązań w łącznej kwocie powinny być uwzględnione zarówno odsetki od zobowiązań długo i krótkoterminowych – **art. 169**:

1. Łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym:

1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3
wraz z **należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1.**

2) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 **wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 82 ust. 1.**

3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji
- nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku gdy relacja, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, przekroczy 55%, to kwota, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 12% planowanych dochodów jednostki samorządu terytorialnego, chyba że obciążenia te w całości wynikają z zobowiązań zaciągniętych przed datą ogłoszenia tej relacji.

3. Ograniczeń określonych w ust. 1 nie stosuje się do:

1) emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej,

2) poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

- w odniesieniu do wskaźnika dotyczącego łącznej kwoty długu na koniec roku budżetowego wskazujemy na regulację zawartą w **art. 170 ust. 4**, zgodnie z którym art. 170 ust. 3 nie stosuje się po zakończeniu realizacji i ostatecznym rozliczeniu programu, projektu lub zadania współfinansowanego ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

- w **art. 172 w ust. 3** wprowadzono obowiązek dokonania zmiany uchwały budżetowej. W przypadku negatywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej w zakresie możliwości sfinansowania deficytu i prawidłowości dołączonej do budżetu kwoty długu. W takiej sytuacji jednostka samorządu terytorialnego dokonuje takiej zmiany uchwały budżetowej, aby zostały zachowane relacje określone w art. 169 i 170.

- z **art. 174 ust. 2 i 3** wynika, że z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje przedmiotowe również innym podmiotom niż zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze, o ile tak stanowią odrębne przepisy. Kwoty i zakres dotacji określa uchwała budżetowa.

- w związku z postanowieniami zawartymi w **art. 184** zmianie ulega zakres i treść uchwały budżetowej. Ze względu na wagę tego przepisu cytujemy go w całości podkreślając równocześnie te zmiany, które w ocenie Składu są najistotniejsze.

Art. 184

1. Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego określa:

1) prognozowane dochody jednostki samorządu terytorialnego **według źródeł** i działów klasyfikacji;

2) wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków, z wyodrębnieniem:

a) wydatków bieżących, w tym w szczególności:

- wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń,
- dotacji,
- wydatków na obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego,
- **wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym**, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego,

b) wydatków majątkowych;

3) źródła pokrycia deficytu lub przeznaczenie nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

4) **przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego;**

5) wydatki związane z wieloletnimi programami inwestycyjnymi, z wyodrębnieniem wydatków na finansowanie poszczególnych programów;

6) wydatki na programy i projekty realizowane ze środków, o których mowa w **art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;** (środki z budżetu Unii Europejskiej: przeznaczone na realizację programów przedakcesyjnych, pochodzące z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, inne środki, np.: programy wspólnotowe - Sokrates i Leonardo da Vinci)

7) plany przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych i dochodów własnych jednostek budżetowych;

8) plany przychodów i wydatków funduszy celowych;

9) **limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 82 ust. 1,**

10) **upoważnienia dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań:**

a) na finansowanie wydatków, o których mowa w art. 166 ust. 1; (*wieloletnie programy inwestycyjne, programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi oraz zadania wynikające z kontraktów wojewódzkich*)

b) z tytułu umów, których realizacja w roku następnym jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania jednostki i termin zapłaty upływa w roku następnym;

11) zakres i kwoty dotacji przedmiotowych;

12) **zakres i kwoty dotacji celowych na finansowanie kosztów realizacji inwestycji, o których mowa w art. 24 ust. 5; (zakłady budżetowe)**

13) dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

14) **dotacje inne niż określone w pkt 11 i 12, przekazywane na podstawie odrębnych przepisów** (np.: ustawy o systemie oświaty, o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), **związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;**

15) dochody i wydatki związane z realizacją zadań wspólnych realizowanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.

2. Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego może zawierać:

- 1) upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku budżetowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do dokonywania zmian w budżecie, w zakresie określonym w art. 188 ust. 2;
- 3) inne postanowienia dotyczące wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

3. W uchwale **budżetowej gminy i województwa** określa się także dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatki na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

4. Uchwała budżetowa gminy może również określać:

- 1) wydatki jednostek pomocniczych gminy;
- 2) uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy.

Jednocześnie zwracamy uwagę, że nowa ustawa jeszcze bardziej umacnia zasadę jawności finansów publicznych. Zasada ta ma być realizowana między innymi przez dodatkowe obowiązki sprawozdawcze (patrz art. 14, 196, 199).

Zarząd jednostki samorządu terytorialnego będzie podawał do publicznej wiadomości między innymi w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału - kwartalną informację o wykonaniu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki;

W dniu 28 lipca 2005 roku uchwalono ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. nr 169, poz.1420). Stosownie do postanowień art. 44 tej ustawy w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych po art. 166 dodaje się art. 166a. Zgodnie z jego treścią w przypadku umów realizowanych na podstawie przepisów ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego winna zawierać w formie załącznika wykaz obowiązujących umów o partnerstwie publiczno-prywatnym, zawierający: 1) przedmiot i cel umowy; 2) strony umowy; 3) okres wykonywania umowy; 4) łączną kwotę wydatków na wykonanie umowy, w tym łączną kwotę wydatków budżetu; 5) łączne kwoty wydatków w poszczególnych latach, w tym łączną kwotę wydatków budżetu w poszczególnych latach.